

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.05.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 11.03.2023, 47

Muuseumiseadus

Vastu võetud 19.06.2013
[RT I, 10.07.2013, 1](#)
jõustumine 15.07.2013

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
15.12.2015	RT I, 06.01.2016, 1	16.01.2016
12.12.2018	RT I, 21.12.2018, 5	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 13	01.05.2019
22.02.2023	RT I, 11.03.2023, 6	01.05.2023

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamisala [[RT I, 11.03.2023, 6](#)- jõust. 01.05.2023]

(1) Käesolev seadus sätestab muuseumi mõiste, muuseumikogu korralduse ja muuseumi tegevuse alused ning museaali kindlustamise ja rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju riigi poolt hüvitamise tingimused.

(2) Seaduse eesmärk on luua tingimused kestlike, professionaalsete ja eetiliste muuseumide arenguks, kes:

- 1) tugevdavad üksikisikute ja kogukondade arusaama kultuurist, ajaloost ja keskkonnast;
- 2) aitavad kaasa kriitilisele mõtlemisele mälust ja identiteedist;
- 3) hoiavad kultuuri- ja loodusväärtusi tulevastele põlvkondadele;
- 4) edendavad kogukonnatunnet ja kultuurilist mitmekesisust;
- 5) loovad uusi teadmisi ja inspireerivad;
- 6) edendavad haridust, heaolu, võrdseid võimalusi ja demokraatiat;
- 7) arvestavad teenuste pakkumisel kasutajate vajadustega kogu nende elukaare ulatuses.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse riigimuuseumile ja riigi sihtasutuse muuseumile. Avalik-õigusliku isiku muuseumile, munitsipaalmuuseumile ja eramuuseumile kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kui võrd see on sätestatud käesolevas seaduses.

(4) Käesolevat seadust ei kohaldata teadus- ja arendusasutuse hallatava teaduskollektsiooni suhtes juhul, kui see on positiivselt läbinud hindamise teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 14 lõike 4 punkti 3 alusel kehtestatud tingimuste kohaselt.

(5) Museaali väljaveole ja ekspordile kohaldatakse kultuuriväärtuste väljaveo, ekspordi ja sisseveo seadust.

(6) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Mõisted

(1) Muuseum käesoleva seaduse tähenduses on juriidiline isik või asutus:

- 1) kellel on muuseumikogu, mille museaalidest vähemalt poolte omanik on muuseum või vähemalt poolte kohta on sõlmitud vähemalt 50-aastane kasutusleping või riigile kuuluva muuseumikogu kasutamise tähtajatu leping;
- 2) kes kogub eesmärgipäraselt vaimset või materiaalselt kultuuri- või looduspärandit;
- 3) kes peab museaalide üle arvestust, lähtudes muuseumide rahvusvahelistest dokumenteerimispõhimõtetest;
- 4) kes tagab muuseumikogu pikaajalise säilimise;
- 5) kelle muuseumikogu on huvilistele kättesaadav;
- 6) kes teeb muuseumikoguga seotud uurimis- või teadustööd ja esitab regulaarselt selle tulemusi avalikkusele näituste, haridustegevuste või -sündmuste ja teaduslike või populaarteaduslike publikatsioonide vahendusel;
- 7) kes ei jaota kasumit.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(2) Museaal on muuseumis arvele võetud kultuuriväärtusega asi, mille üle peetakse arvestust muuseumide rahvusvahelistest dokumenteerimispõhimõtetest lähtudes.

(3) Muuseumikogu on museaalide kogum, mis võib olla jaotatud alakogudeks museaalide rühmade või liikide järgi.

(4) Kogumispõhimõtted on muuseumikogu eesmärgipärase täiendamise aluseks olevad suunised, mis annavad muuseumikogu täiendamiseks selged valikukriteeriumid. Kogumispõhimõtete koostamisel lähtutakse olemasoleva muuseumikogu ülevaatest ning juurdekasvuvõimaluste ja säilitustingimuste analüüsist, arvestades muu hulgas sama piirkonna või sarnase ainevaldkonna muuseumide ja teiste kultuuripärandiasutuste tegevust.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(5) Abikogu on muuseumi ülesandeid toetaval eesmärgil moodustatud kogu, millesse arvatud asjad ei ole museaalid.

(6) Hoiule võetud asi on asutuselt, juriidiliselt või füüsiliselt isikult muuseumisse hoiule võetud kultuuriväärtusega asi, mida ei arvata muuseumikogusse. Teiselt muuseumilt laenatud museaali või abikogusse arvatud asja ei loeta hoiule võetud asjaks.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 2¹. Muuseumide jagunemine omandivormi järgi

Omandivormi järgi jagunevad muuseumid järgmiselt:

- 1) riigimuuseum – ministeeriumi hallatav riigiasutus, ministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus või nimetatud asutuste struktuuriüksus;
- 2) riigi sihtasutuse muuseum – riigi sihtasutus, riigi osalusel asutatud sihtasutus või nimetatud isikute struktuuriüksus või nimetatud isikute asutatud sihtasutus;
- 3) munitsipaalmuuseum – kohaliku omavalitsuse üksuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuse asutatud juriidiline isik, mille kaasasutaja ei ole riik, või nimetatud asutuse või isiku struktuuriüksus;
- 4) avalik-õigusliku isiku muuseum – avalik-õiguslik juriidiline isik või selle struktuuriüksus;
- 5) eramuuseum – eraõiguslik juriidiline isik või selle struktuuriüksus, mis ei ole riigi sihtasutuse muuseum ega munitsipaalmuuseum.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 3. Muuseumi nõustamine

(1) Riigimuuseum ja riigile kuuluvat muuseumikogu käesoleva seaduse § 9 kohaselt sõlmitud halduslepingu alusel kasutatav muuseum (edaspidi *riigile kuuluvat muuseumikogu kasutatav muuseum*) nõustab võimaluse korral inimesi vaimse ja materiaalse kultuuripärandi küsimustes.

(2) Riigimuuseumil, riigile kuuluvat muuseumikogu kasutaval muuseumil ning käesoleva seaduse § 15 alusel asutatud muuseumide andmekoguga vabatahtlikult liitunud avalik-õigusliku isiku muuseumil, munitsipaalmuuseumil ja eramuuseumil (edaspidi koos *muuseumide andmekoguga liitunud muuseum*) on õigus saada Muinsuskaitseametilt nõustamist muuseumikogu korraldamisel ning muuseumi ülesannete täitmisel.

[RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

§ 4. Muuseumi valduses olev vara, selle kasutamine ja käsutamine

(1) Muuseumi valduses olev vara koosneb museaalidest ja muudest muuseumi ülesannete täitmiseks vajalikest rahaliselt hinnatavatest asjadest ning õigustest.

(2) Riigimuuseumi valduses oleva vara valdamine, kasutamine ja käsutamine toimub riigivaraseaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(3) Riigi sihtasutuse muuseumi, avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi ja eramuuseumi valduses oleva vara valdamine, kasutamine ja käsutamine toimub muuseumi asutaja kehtestatud korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

2. peatükk Muuseumikogu korraldus

§ 5. Muuseumikogu täiendamise põhimõtted ning muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise kord

(1) Muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi kogu täiendatakse eesmärgipäraselt, lähtudes muuseumi koostatud kogumispõhimõtetest.

(2) Muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi kogumispõhimõtted kinnitab muuseumi juht, avalik-õigusliku isiku muuseumi asutaja määratud isik või otsustuskogu, arvestades muu hulgas Muinsuskaitseameti seisukohta. Muuseum avaldab kogumispõhimõtted oma veebilehel.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(3) Muuseumide andmekoguga liitunud muuseum ei võta kultuuriväärtusega asja museaalina arvele, kui:
1) asi ei vasta muuseumi kogumispõhimõtetele;
2) asja üleandja esitab eritingimusi, mis on vastuolus muuseumi ja selle külastajate pikaajaliste huvidega;
3) asja üle arvestuse pidamiseks, selle säilitamiseks või eksponeerimiseks puuduvad tingimused või eelarvelised võimalused.

(4) Muuseumikogu täiendamisel peab muuseumide andmekoguga liitunud muuseum:
1) oma võimaluste piires välja selgitama kultuuriväärtusega asja päritolu, et vältida omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud asja museaalina arvele võtmist;
2) arvestama teiste sama piirkonna või sarnase ainevaldkonna muuseumide ja teiste kultuuripärandiasutuste kogumispõhimõtteid.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(5) Muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega. Määruses nähakse ette asja museaalina arvele võtmise ja muuseumisse hoiule võtmise toimingute vormistamise nõuded ning museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja kasutamiseks andmise, muuseumikogust väljaarvamise ja õigustatud isikule tagastamise toimingute vormistamise nõuded.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 6. Museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja märgistamine ning säilitamine

(1) Muuseumide andmekoguga liitunud muuseum märgistab iga museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja ning tagab selle säilimise.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(2) Museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja allesoleku ja seisundi kontrollimiseks viivad riigimuuseum ja riigile kuuluvat muuseumikogu kasutav muuseum läbi inventuure arvestusega, et kõik museaalid ja muuseumisse hoiule võetud asjad oleksid üle kontrollitud vähemalt üks kord iga viie aasta järel. Muuseumi põhjendatud taotluse korral võib Muinsuskaitseamet seda tähtaega käskkirjaga pikendada.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(3) Museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja märgistamise ja säilitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 7. Museaali üleandmine teisele muuseumile, raamatukogule ja Rahvusarhiivile [Kehtetu -RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 8. Museaali kasutamiseks andmine

Riigile kuuluvasse muuseumikogusse arvatud museaali võib anda kasutamiseks teisele muuseumile, asutusele, juriidilisele ja füüsilisele isikule teadustöö, eksponeerimise ja muul eesmärgil, kui muuseum on veendunud museaali nõuetekohases säilitamises.

§ 9. Riigile kuuluva muuseumikogu kasutamine

(1) Riigile kuuluva muuseumikogu või selle alakogu (edaspidi käesolevas paragrahvis *kogu*) võib anda riigi sihtasutuse muuseumile, avalik-õigusliku isiku muuseumile, munitsipaalmuuseumile ja eramuuseumile tasuta kasutamiseks halduslepingu alusel juhul, kui tema tegevus vastab käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 sätestatule. [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(2) Halduslepingu kogu kasutamiseks sõlmib minister, kelle juhitav ministeerium on kogu kui riigivara valitseja riigivaraseaduse tähenduses.

(3) Halduslepingus nähakse ette ülesanded kogu säilitamisel ja kasutamisel, kogu täiendamise kohustus ja tingimused, nimetatud tegevuseks ettenähtud riigieelarvelise toetuse suurus, selle kasutamise sihtotstarve ja toetuse kasutamise aruande esitamise kord, kogu kasutamise tähtaeg, kui kogu antakse kasutamiseks tähtajaliselt, ning halduslepingu lõpetamise ja kogu tagasinõudmise alused. Halduslepingus võib ette näha kogu üldsusele vahendamisega seotud teenuste eest tasu võtmise tingimused, arvestades käesoleva seaduse § 20 lõikes 3 sätestatut.

(4) Kogu tähtajaliselt kasutamiseks andmisel võib tähtaeg ületada kümnet aastat.

(5) Halduslepingule lisatakse museaalide nimekiri, milles on ära märgitud iga museaali seisund ja arvestusdokumentide loetelu.

(6) Kui muuseum, kes kasutab riigile kuuluvat kogu, lõpetab tegevuse, otsustab kogu üleandmise teisele käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud muuseumile halduslepingu sõlminud minister.

§ 10. Muuseumikogu üleandmine riigimuuseumi tegevuse lõpetamisel

Riigimuuseumi tegevuse lõpetamisel antakse muuseumikogu koos arvestusdokumentatsiooniga üle teisele muuseumide andmekoguga liitunud muuseumile, raamatukogule, Rahvusarhiivile või kohaliku omavalitsuse arhiivile või kasutamiseks riigi sihtasutuse muuseumile, avalik-õigusliku isiku muuseumile, munitsipaalmuuseumile või eramuuseumile käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud korras, säilitades võimaluse korral alakogudeta muuseumikogu või alakogu terviklikkuse. [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 11. Museaali muuseumikogust väljaarvamine

(1) Muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi museaal arvatakse muuseumikogust välja, kui museaal:
1) on hävinud;
2) on enne muuseumikogusse arvamist omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud. Sellisel juhul antakse museaal üle omanikule või tagastatakse teisele riigile.

(2) Museaali võib muuseumikogust välja arvata, kui:
1) museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega;
2) sama muuseumi muuseumikogus või mõnes teises riigile kuuluvas muuseumikogus leidub museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum;
3) museaal ei ole leitav ega tuvastatav ja on piisav alus arvata, et see ei ole säilinud;
4) museaal on kahjustatud ja seda ei ole võimalik või otstarbekas taastada.

(3) Museaali väljaarvamise muuseumikogust käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel ning museaali võõrandamise viisi valiku otsustab muuseumi juht, arvestades muuseumi juhi moodustatud, vähemalt kolmeliikmelise komisjoni põhjendatud ettepanekut.

(4) Riigile kuuluvast muuseumikogust käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1, 2 ja 4 sätestatud alusel välja arvatud asi võetakse samas muuseumis kasutusse muuseumi ülesandeid toetaval eesmärgil, antakse üle teisele muuseumile, sõltumata muuseumi omandivormist, või valitsusasutusele, sellisele kohaliku omavalitsuse üksuse asutusele või juriidilisele isikule, kes tegutseb avalikes huvides, või tagastatakse museaali muuseumile annetanud või müünud isikule.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tegevused ei ole võimalikud, võõrandatakse asi tasu eest avalikul enampakkumisel, sõltumata museaali harilikust väärtusest.

(6) Avalik enampakkumine viiakse läbi elektrooniliselt ja selle läbiviija riigivaraseaduse tähenduses on Muinsuskaitseamet.

(7) Kui võõrandamise kulud ületaksid riigivara valitseja hinnangul saadavat tulu või kui asja ei õnnestu võõrandada avalikul enampakkumisel, kantakse see maha ja hävitatakse riigivaraseaduse § 55 lõike 2 alusel riigivara valitseja kehtestatud riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise korra kohaselt. [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 12. Museaali käsutamise kitsendused

(1) Museaali ei või võõrandada ega koormata pandiga, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) [Kehtetu -RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(3) Riigile kuuluvasse muuseumikogusse arvatud museaali võib kasutamiseks anda ja muuseumikogust välja arvata üksnes käesolevas seaduses sätestatud alustel.

(4) Avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi või riigieelarvest tegevuse lõpetamisele eelnenud kümne aasta jooksul vähemalt ühel korral tegevustoetust saanud eramuuseumi tegevuse lõpetamisel on museaali tasuta võõrandamise korral muuseumikogu omanik kohustatud seda esmalt pakkuma riigile ning pärast riigi loobumist võib ta selle võõrandada muule isikule. Museaali tasu eest võõrandamise korral on ostueesõigus riigil. Museaali võõrandamisel kohaldatakse ostueesõigusele võlaõigusseaduses ostueesõiguse kohta sätestatud. [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 13. Muuseumikogule ja museaalile sissenõude pööramine

Muuseumikogule ja sellesse kuuluvale museaalile sissenõude pööramisel kohaldatakse täitemenetluse seadustikus sätestatud piiranguid.

§ 14. Hoiule võetud vallasmälestise tagastamine

Muuseumisse hoiule võetud vallasmälestise õigustatud isikule tagastamisest teatab muuseumide andmekoguga liitunud muuseum Muinsuskaitseametile.

§ 15. Muuseumide andmekogu

(1) Kultuuriväärtusega asja museaalina arvele võtmiseks, museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja kohta kogutud andmete säilitamiseks ning museaali ja muuseumisse hoiule võetud asjaga tehtavate toimingute registreerimiseks, samuti museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja avalikkusele tasuta tutvustamiseks asutab valdkonna eest vastutav minister muuseumide andmekogu. Muuseumide andmekogu põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#). [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(2) Muuseumide andmekogus võib pidada arvestust abikogusse arvatud asja, selle kohta kogutud andmete ja abikogusse arvatud asjaga tehtavate toimingute kohta.

(3) Muuseumide andmekogu vastutav töötaja on Muinsuskaitseamet. [RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

(4) Muuseumide andmekogu volitatud töötaja ülesandeid võib halduslepingu alusel täita eraõiguslik juriidiline isik vastutava töötaja poolt ettenähtud ulatuses.

(5) Muuseumide andmekoguga liitumine on kohustuslik riigimuuseumile ja muuseumile, kellega sõlmitakse käesoleva seaduse § 9 kohaselt haldusleping riigile kuuluva muuseumikogu kasutamiseks, välja arvatud looduse ainevaldkonna muuseumile muuseumikogu puhul, mille kohta on andmed üldsusele kättesaadavad muul viisil.

(6) Avalik-õigusliku isiku muuseumil, munitsipaalmuuseumil ja eramuuseumil on õigus muuseumide andmekoguga liituda, esitades selleks taotluse Muinsuskaitseametile. Muinsuskaitseamet otsustab muuseumi liitumise tingimusel, et muuseumi tegevus vastab käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 sätestatule. Liitumine muuseumide andmekoguga toimub lepingu sõlmimisega muuseumi ja Muinsuskaitseameti vahel. [RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(7) Muuseumide andmekoguga liitumine ja andmekogu kasutamine on muuseumidele tasuta.

(8) [Kehtetu -RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

§ 16. Isikuandmete töötlemine ja autoriõiguse erisused

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(1) Museaali digitaalne kujutis, digitaalne museaal ning museaali ja digitaalset kujutist kirjeldavad andmed tehakse üldsusele juurdepääsupiiranguta kättesaadavaks muuseumide andmekogu kaudu.

(2) Kui museaal või seda kirjeldavad andmed muuseumi andmekogus sisaldavad isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, võib muuseum isikuandmeid töödelda käesoleva seaduse eesmärkide täitmiseks, arvestades käesolevas paragrahvis toodud tingimusi. Muuseumi all mõistetakse käesolevas paragrahvis

käesoleva seaduse § 1 lõikes 2 nimetatud muuseumi, avalik-õigusliku isiku muuseumi, munitsipaalmuuseumi, muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi ja § 21 alusel riigieelarvest tegevustoetust saanud muuseumi.

(3) Museaali digitaalne kujutis, digitaalne museaal ning museaali, digitaalset museaali ja museaali digitaalset kujutist kirjeldavad andmed, mille autoriõigused või autoriõigusega kaasnevad õigused kuuluvad seaduse või tehingu alusel muuseumile, on taaskasutatavad avaliku teabe seaduses sätestatud tingimustel ja korras, arvestades käesoleva seaduse ja autoriõiguse seadusega ettenähtud erisusi ning viidates museaalile ja muuseumile, mille muuseumikogusse kasutatav digitaalne museaal või museaali digitaalne kujutis kuulub.

(4) Andmesubjektil on õigus igal ajal nõuda museaalis või seda kirjeldavates andmetes sisalduvate isikuandmete üldsusele kättesaadavaks tegemise lõpetamist muuseumide andmekogus, välja arvatud juhul, kui isikuandmete jätkuv üldsusele kättesaadavaks tegemine ei kahjusta ülemäära andmesubjekti õigusi.

(5) Kui otsustatakse lõpetada museaali levitamine või üldsusele kättesaadavaks tegemine, võib isik teadus- ja õppetöö eesmärgil taotleda juurdepääsu selle muuseumi kaudu, kelle muuseumikogusse museaal kuulub. Juurdepääsuõiguse andmise otsustab muuseumi juht või muuseumi juhi määratud isik, avalik-õigusliku isiku muuseumi asutaja määratud isik või otsustuskogu, kes hindab otsuse tegemisel taotluse põhjendatust, juurdepääsu vajadust ning üldsuse hulgas levitamise keelamise põhjust.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

3. peatükk Muuseumi tegevuse korraldus

§ 17. Riigimuuseumi põhimäärus

Riigimuuseumi põhimääruse kehtestab minister määrusega, kui riigimuuseum on ministeeriumi hallatav riigiasutus, ning ministeeriumi hallatava riigiasutuse või valitsusasutuse juht käskkirjaga, kui riigimuuseum on selle asutuse struktuuriüksus.

§ 18. Riigimuuseumi ja riigi sihtasutuse muuseumi juhi vaba ametikoha täitmine

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(1) Riigimuuseumi ja riigi sihtasutuse muuseumi juhi vaba ametikoha täitmiseks korraldatakse avalik konkurss.

(2) Kui riigimuuseum on ministeeriumi hallatav riigiasutus, kehtestab riigimuuseumi juhi kandidaadile esitatavad nõuded ja avaliku konkursi läbiviimise korra minister määrusega.

(3) Kui riigimuuseum on ministeeriumi hallatava riigiasutuse või valitsusasutuse struktuuriüksus, kehtestab riigimuuseumi juhi kandidaadile esitatavad nõuded ja avaliku konkursi läbiviimise korra selle riigiasutuse või valitsusasutuse juht käskkirjaga.

(4) Riigi sihtasutuse muuseumi juhi avaliku konkursi korraldamise tingimused ja kord sätestatakse sihtasutuse põhikirjas.

(5) Minister või ministeeriumi hallatava riigiasutuse või valitsusasutuse juht sõlmib riigimuuseumi juhiga tähtajalise töölepingu kuni viieks aastaks.

(6) Riigi sihtasutuse nõukogu esimees sõlmib riigi sihtasutuse muuseumi juhiga juhatuse liikme lepingu kuni viieks aastaks.

(7) Riigimuuseumi juhi tähtajalist töölepingut ja riigi sihtasutuse muuseumi juhatuse liikme lepingut võib avalikku konkurssi korraldamata pikendada üks kord.

(8) Kui riigi sihtasutuse muuseumi juhi vaba ametikohta ei ole mõjuval põhjusel võimalik avaliku konkursi korras täita, määrab riigi sihtasutuse muuseumi nõukogu muuseumi juhi sihtasutuse asutaja või asutajate nõusolekul kuni üheks aastaks avalikku konkurssi korraldamata.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 19. Muuseuminõukogu

(1) Muuseuminõukogu on valdkonna eest vastutava ministri nõuandev kogu, kuhu kuuluvad muuseumide ja nende asutajate esindajad ning muuseumide valdkonna asjatundjad.

(2) Muuseuminõukogu teeb ettepanekuid ja annab arvamusi käesolevast seadusest tulenevates küsimustes. Muuseuminõukogul on õigus tutvuda muuseumi tegevuse ja muuseumikogu seisukorraga kohapeal.

(3) Muuseuminõukogu liikmele võib maksta tasu muuseuminõukogu töös osalemise eest. Tasu suuruse ja maksmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

§ 20. Riigimuseumi rahastamine

(1) Riigimuseumi tegevust rahastatakse riigieelarvest muuseumi põhimääruses sätestatud eesmärkide täitmiseks.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(2) Riigimuseum võib saada rahalisi vahendeid toetustest, annetustest ja oma põhitegevusega seotud tasuliste teenuste eest, mida võib osutada tingimusel, et need ei takista käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 sätestatud muuseumi ülesannete täitmist.

(3) Riigimuseumi osutatud teenuste eest tasu kehtestamisel tuleb arvestada, et:

1) muuseumi külastamine on kaheksa-aastasele ja nooremale lapsele, puudega kuni 16-aastasele isikule ning tema saatjale ja sügava puudega 16-aastasele ja vanemale isikule ning tema saatjale tasuta;

2) [kehtetu -RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

3) käesoleva seaduse § 15 alusel asutatud muuseumide andmekogus kättesaadavaks tehtud museaali digitaalse kujutise, digitaalse museaali ning museaali ja digitaalset kujutist kirjeldavate andmete kasutamine on tasuta;

4) museaali ja museaali digitaalse kujutise riigimuseumile või riigi sihtasutuse muuseumile kasutamiseks andmine on tasuta;

5) digitaalsete kujutiste trükifailide müügi korral võetav tasu on kulupõhine, millele võib lisada mõistliku investeringutulu.

[RT I, 06.01.2016, 1- jõust. 16.01.2016]

(4) Riigimuseumi põhitegevusega seotud tasuliste teenuste loetelu kehtestab ministermäärusega, kui riigimuseum on ministeeriumi hallatav riigiasutus, ning ministeeriumi hallatava riigiasutuse või valitsusasutuse juht käskkirjaga, kui riigimuseum on selle asutuse struktuuriüksus. Tasu määrad kehtestab riigimuseumi juht käskkirjaga.

(5) Riigile kuuluva muuseumikogu täiendamise otsesed dokumentaalselt tõendatud kulud võib riigivara valitseja otsusel katta sama muuseumi muuseumikogust väljaarvatud ja käesoleva seaduse § 11 lõike 6 alusel avalikul enampakkumisel võõrandatud asjade müügist laekunud raha arvel.

§ 21. Muuseumile riigieelarvest toetuse määramise põhimõtted

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(1) Riigi sihtasutuse muuseumile määratakse riigieelarvest tegevustoetus muuseumi põhikirjaliste eesmärkide ja sihtasutuse asutaja või asutajate sõnastatud ootuste täitmiseks asutajaõigusi teostava ministeeriumi kaudu.

(2) Riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavale muuseumile, mida ei ole asutanud riik, määratakse halduslepingus ettenähtud ülesannete täitmiseks riigieelarvest tegevustoetus ministeeriumi kaudu, kes on muuseumikogu kui riigivara valitseja riigivaraseaduse tähenduses.

(3) Avalik-õigusliku isiku muuseumile, munitsipaalmuuseumile ja eramuuseumile võib määrata riigieelarvest tegevustoetuse muuseumivaldkonna mitmekesisuse või muuseumiteenuste piirkondliku kättesaadavuse tagamiseks või seadusest tuleneva ülesande täitmiseks rahvusliku kultuuripärandi säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel.

(4) Riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise täiendavad tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

(5) Lisaks tegevustoetusele võib muuseumile määrata riigieelarvest sihtotstarbelise toetuse üksikuks valdkonna või muuseumi arengu, rahvuskultuuri, piirkondliku mõju või rahvusvahelise koostöö seisukohalt oluliseks tegevuseks.

(6) Riigieelarvest sihtotstarbelise toetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

§ 22. Riiklik ja haldusjärelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku ja haldusjärelevalvet muuseumide andmekoguga liitunud muuseumikogu korralduse üle teostab Muinsuskaitseamet.

[RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

(2) Muinsuskaitseamet kontrollib:

[RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

1) kultuuriväärtusega asjade museaalina arvele võtmise ja muuseumisse hoiule võtmise otsustamise vastavust käesoleva seaduse § 5 lõike 5 alusel kehtestatud muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise korrale;

2) kultuuriväärtusega asjade museaalina arvele võtmise ja muuseumisse hoiule võtmise, samuti museaalide ning muuseumisse hoiule võetud asjade üle arvestuse pidamise toimingute ja dokumentide vastavust käesoleva seaduse § 15 lõike 1 alusel kehtestatud muuseumide andmekogu põhimäärusele;

3) muuseumikogu ja muuseumisse hoiule võetud asjade seisundi ning säilitamise ja eksponeerimise tingimuste, märgistamise ja inventuuri läbiviimise, samuti muuseumikogu korralduse põhimõtete vastavust käesoleva seaduse § 6 lõike 3 alusel kehtestatud museaali ja muuseumisse hoiule võetud asja märgistamise ja säilitamise korrale.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

(3) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule kontrollib Muinsuskaitseamet haldusjärelevalve käigus riigile kuuluvat muuseumikogu kasutava muuseumi puhul muuseumikogu kasutamise vastavust käesoleva seaduse § 9 lõike 2 alusel sõlmitud halduslepingule.

[RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

§ 23. Riikliku järelevalve erimeetmed ja sunniraha määr

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Muinsuskaitseamet võib käesolevas seaduses sätestatud järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 19.03.2019, 13- jõust. 01.05.2019]

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 7500 eurot, ettekirjutuse korduva täitmata jätmise korral 15 000 eurot.

[RT I, 11.03.2023, 6- jõust. 01.05.2023]

4. peatükk

Museaali kindlustamine ja rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju riigi poolt hüvitamine

§ 24. Museaali kindlustamine

Riigile kuuluvasse muuseumikogusse arvatud kultuurilooliselt oluline ainueksemplar, mis saadetakse ajutiselt välisriiki ning mille kahjuhüvitise tagamist ei ole otsustatud käesoleva seaduse § 27 lõike 2 kohaselt, tuleb kindlustada selle rahaliselt hinnatavas väärtuses ja § 26 lõikes 1 sätestatud kahju ulatuses.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

§ 25. Rahvusvaheline näitus ja selle omanikule tekkinud kahju

(1) Olulise kunsti- või ajaloovärtusega asja või sellistest asjadest koosneva näitusekomplekti (edaspidi *näitus*) ajutise eksponeerimise kavandamisel võivad riigimuseum ja riigile kuuluvat muuseumikogu kasutav muuseum taotleda riigilt näituse omanikule tekkinud otsese varalise kahju (edaspidi *kahju*) katmiseks hüvitise (edaspidi *näituse kahjuhüvitis*) maksmise tagamist käesolevas peatükis sätestatud tingimustel.

(2) Näituse kahjuhüvitisega võib katta kahju, mis on tingitud järgmiste näituste kahjustumisest, hävimisest või kaotsiminekest:

1) välisriigi asutuse või isiku näitus, mida eksponeeritakse Eestis riigimuseumis või riigi asutatud sihtasutuses tegutsevas muuseumis (edaspidi *sissetulev näitus*);

2) riigile kuuluvasse muuseumikogusse arvatud museaalist või museaalidest koosnev näitus, mida eksponeeritakse välisriigis (edaspidi *väljaminev näitus*).

§ 26. Näituse kahjuhüvitisega kaetav kahju

(1) Näituse kahjuhüvitis võib katta järgmise kahju:

1) näituse taastamise või asendamise kulud juhul, kui näitust on võimalik taastada või asendada;

2) summa, mille ulatuses on näituse rahaliselt hinnatav koguväärtus (edaspidi *näituse väärtus*) vähenenud, juhul kui kahjustatud, hävinud või kaotsi läinud näituse taastamine või asendamine ei ole võimalik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud summa võib ulatuda kuni näituse väärtuseni.

(3) Näituse kahjuhüvitis ei kata rahvusvaheliste näituste eksponeerimise praktikas tunnustatud riske, mida näituse eksponeerija ei saa mõjutada ja millega tagatise andmise ajal arvestada.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

(3¹) Täpsustava loetelu riskidest, mida näituse kahjuhüvitis ei kata, kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

(4) Näituse kahjuhüvitisega kaetakse üksnes kahju, mis on tekkinud pärast näituse kahjuhüvitise tagamise otsustamist.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

§ 27. Näituse kahjuhüvitise tagamise taotlemine ja otsustamine

(1) Näituse kahjuhüvitise tagamist võivad taotleda riigimuseum ja riigile kuuluvat muuseumikogu kasutav muuseum, kes esitab dokumendid, mis tõendavad, et näituse vedaja ja eksponeeriija töökorraldus ning eksponeerimisruum või -hoone tagavad näituse säilimise ning vastavad näituse eksponeerimise eesmärgil kasutamiseks andja esitatud tingimustele, sõltumata sellest, kas tegemist on sissetuleva või väljamineva näitusega.

(2) Näituse kahjuhüvitise tagamise või sellest keeldumise otsustab Vabariigi Valitsus või Vabariigi Valitsuse volituse alusel valdkonna eest vastutav minister käesoleva seaduse § 28 lõikes 3 nimetatud piirmäära ulatuses.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

§ 28. Näituse kahjuhüvitise ulatus ja piirmäär ning kahju hüvitamine

(1) Näituse kahjuhüvitisega võib katta kahju, mis on tekkinud järgmisel ajavahemikul:

1) väljamineva näituse korral alates hetkest, kui näitus antakse Eestis üle vedajale, kuni hetkeni, kui vedaja annab Eestisse tagastatava näituse üle selle kasutamiseks andnud riigimuseumile või riigi asutatud sihtasutusele tegutsevale muuseumile;

2) sissetuleva näituse korral alates hetkest, kui näitus antakse välisriigis üle vedajale, kuni hetkeni, kui vedaja annab välisriiki tagastatava näituse üle selle kasutamiseks andnud välisriigi asutusele või isikule.

(2) Näituse kultuuriloolist olulisust, tagatava kahjuhüvitise tavapäratult suurt hinda või võlaõigusseaduse alusel sõlmitava kindlustuslepingu või välisriigi samaväärse õiguse kohaselt antava garanti olemasolu arvestades võib kahjuhüvitise tagamise otsustamisel määrata, et tagatava kahjuhüvitisega kaetakse üksnes osa näituse koosseisust, väärtusest, eksponeerimise või vedamise perioodist või territooriumist. Kui tagamata kahjuhüvitise osa ei ole kaetud välisriigi samaväärse õiguse kohaselt antava garantiiga, tuleb see tagada võlaõigusseaduse alusel sõlmitava kindlustuslepinguga.

[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

(3) Iga-aastases riigieelarve seaduses:

1) määratakse kalendriaasta jooksul eksponeeritavate näituste riigi tagatava näituse kahjuhüvitise kogusumma piirmäär;

2) määratakse kalendriaastal kehtiv omavastutuse summa, mis ei sõltu näituse väärtusest;

3) esitatakse kümnet miljonit eurot ületava väärtusega näituste kavandatavad pealkirjad ning vedamise ja eksponeerimise kavandatav periood ja näituse omanik;

4) esitatakse muud tagamisega seotud tingimused ja informatsioon.

(4) Kui väljaminevat näitust ei ole võimalik taastada ega asendada, näituse kahjuhüvitist ei maksta.

§ 29. Rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju hüvitamise kord

Rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju riigi poolt hüvitamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Määruses nähakse ette näituse kahjuhüvitise tagamise otsustamise põhimõtted, taotluse esitamise ja taotluse läbivaatamise, näituse kahjuhüvitise tagamise otsustamise, kahju tekkimisel kahjust teavitamise, kahju läbivaatamise ja hindamise, näituse kahjuhüvitise väljamaksmise ning riigi poolt näituse kahjuhüvitise tagasinõudmise kord.

5. peatükk Rakendussätted

§ 30. Üleminek museaali ja abikogusse arvatud asja rahalisele arvestusele

Rahalist arvestust peetakse alates käesoleva seaduse jõustumisest soetatavate museaalide ja abikogusse arvatud asjade üle.

§ 31. Riigimuseumi juhi tähtajatu töölepingu kehtivus

Käesoleva seaduse jõustumisel kehtiv riigimuseumi juhiga sõlmitud tähtajatu tööleping jääb kehtima.

§ 32. Muuseumikogust väljaarvamise erisus

Käesoleva seaduse § 11 ja § 12 lõikes 3 sätestatud ei kohaldata asjadele, mis on võetud muuseumisse hoiule ja hiljem museaalina arvele enne 1996. aasta 14. detsembril jõustunud muuseumiseaduse kehtima hakkamist, ning nimetatud asjad tagastatakse hoiulevõtmist tõendava dokumendi alusel õigustatud isikule.

§ 32¹ Käesoleva seaduse § 26 rakendamine

Näitusele, mille kahjuhüvitise tagamine on otsustatud enne 2019. aasta 1. jaanuari, kohaldatakse käesoleva seaduse § 26 kuni 2018. aasta 31. detsembrini kehtinud redaktsiooni.
[RT I, 21.12.2018, 5- jõust. 01.01.2019]

§ 33.–§ 37.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 38. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2013. aasta 15. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõike 3 punktid 1, 2, 4 ja 5 jõustuvad 2014. aasta 1. jaanuaril.
[RT I, 22.12.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

(3) Käesoleva seaduse § 35 jõustub 2014. aasta 1. juulil.
[RT I, 22.12.2013, 1- jõust. 01.01.2014]